

5^η Συνάντηση 1^{ης} Θεματικής Ομάδας Εργασίας Δικτύου Ελένη Σκούρα:

«Ενίσχυση της Συμμετοχής των Γυναικών που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικά ομάδες
στις πολιτικές διαδικασίες και τα κέντρα λήψης αποφάσεων»

Θέμα: Ενίσχυση της συμμετοχής των μακροχρόνια άνεργων γυναικών
στην πολιτική ζωή και τα κέντρα λήψης αποφάσεων

Το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, στο πλαίσιο των δράσεων που σχεδιάζει για το Δίκτυο «Ελένη Σκούρα», διοργανώνει την πέμπτη συνάντηση της πρώτης θεματικής ενότητας με αντικείμενο τις πρόσθετες διακρίσεις που υφίστανται οι γυναίκες που ανήκουν στις λεγόμενες «ευπαθείς ομάδες». Υπενθυμίζουμε ότι ο όρος «ευπαθείς κοινωνικά ομάδες» περιγράφει κατηγορίες πληθυσμού που έχουν άνισες ευκαιρίες στην εύρεση εργασίας, την εκπαίδευση, και γενικότερα στην αξιοπρεπή διαβίωση, και διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο να βιώσουν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Οι πληθυσμιακές αυτές ομάδες αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες και σύνθετες δυσκολίες στη συμμετοχή τους στα κοινωνικά δρώμενα και διαθέτουν χαρακτηριστικά που τις διαφοροποιούν έντονα σε σχέση με οποιαδήποτε άλλη κοινωνική ομάδα, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να ανταγωνιστούν επί ίσοις όροις σε κοινωνικό, εκπαιδευτικό, επαγγελματικό και οικονομικό επίπεδο.

Κατά την παρούσα συνάντηση θα επιδιώξουμε να εξετάσουμε την περίπτωση των μακροχρόνια άνεργων γυναικών, και να καταγράψουμε προτάσεις που θα συμβάλουν στη διευκόλυνση των γυναικών που ανήκουν σε αυτήν τη κατηγορία προκειμένου να διευκολυνθούν ώστε να συμμετάσχουν σε διαδικασίες που συνδέονται με τη λήψη αποφάσεων. Ξεκινώντας από το δεδομένο ότι ο κοινωνικός αποκλεισμός σημαίνει μειωμένη κοινωνική συμμετοχή, δηλαδή περιορισμένες δυνατότητες να λάβουν μέρος αυτοί/ές που αποκλείονται στην κοινωνική, πολιτική και πολιτιστική ζωή, καθώς επίσης ότι συνδέεται με την αυτοεκτίμηση και την κοινωνική ενσωμάτωση, δηλαδή την ατομική αντίληψη των δυνατοτήτων για συμμετοχή στην κοινωνική ζωή, θα επιδιώξουμε να καταγράψουμε τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μακροχρόνια άνεργες γυναίκες.

Η Lesley Abdela¹ παρουσιάζει έξι (6) αποτρεπτικούς παράγοντες/εμπόδια για την ενασχόληση των γυναικών με την πολιτική: α) έμφυλα στερεότυπα, προκαταλήψεις και συμπεριφορές, β) δημιουργία δικτύων από τους άνδρες από τα οποία εξαιρούνται οι γυναίκες, γ) έλλειψη χρηματοοικονομικής βοήθειας για τις γυναίκες λόγω λιγότερης πρόσβασης σε κονδύλια, δ) έλλειψη αυτοπεποίθησης, ε) έλλειψη χρόνου που πηγάζει από τον κοινωνικό ρόλο των γυναικών που επιβάλλει αυξημένες

¹ Abdela, L. (2005), *Εγχειρίδιο Εκπαιδευτών/τριών. Επικοινωνιακές δεξιότητες για τις γυναίκες στην πολιτική*, Αθήνα: Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας.

οικογενειακές υποχρεώσεις- δυσκολία συμφιλίωσης επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, και στ) εμπόδια καριέρας.

Ήδη πριν από την κρίση, η ελληνική αγορά εργασίας χαρακτηριζόταν από μεγάλες ανισότητες φύλου. Το τελευταίο τρίμηνο του 2014, με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, ο αριθμός των ανέργων άγγιξε τους 1.245.854 εκ των οποίων το 73% εκείνων που βρίσκονται εκτός εργασίας, είναι μακροχρόνια άνεργοι, δηλαδή αναζητούν δουλειά εδώ και τουλάχιστον 12 μήνες. Οι γυναίκες αποτελούν περίπου το 50% των ανέργων αλλά και των μακροχρόνια ανέργων. Το ποσοστό ανεργίας των γυναικών (29,6%) είναι σημαντικά υψηλότερο από των ανδρών (23,3%). Το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στους νέους ηλικίας 15-24 ετών (51,5%), το οποίο στις νέες γυναίκες φθάνει στο 56,9%. Οι γυναίκες με χαμηλό και μεσαίο εκπαιδευτικό επίπεδο, οι μετανάστριες και οι νέες που διαμένουν σε φτωχά νοικοκυριά είναι αυτές που βρίσκονται στη χειρότερη θέση και αντιμετωπίζουν εργασιακό και οικονομικό αδιέξοδο.

Η απορρύθμιση της αγοράς εργασίας οδήγησε σε συνθήκες εργασιακής «ζούγκλας» στην οποία αναπαράγονται με τον πιο χαρακτηριστικό τρόπο όλες οι έμφυλες ανισότητες και σχέσεις εξουσίας και ιεραρχίας της κοινωνίας. Αυτό προφανώς επεκτείνεται και ως προς τον άνεργο πληθυσμό που έχει φύλο και ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Πρόκειται για μία διαδικασία κοινωνικής οπισθοδρόμησης.

Η συμπίεση των μισθών στον ιδιωτικό τομέα, ως εξίσωση προς τα κάτω ανδρών και γυναικών, μπορεί να ειπωθεί ως συνέπεια της απώλειας δικαιωμάτων στην αγορά εργασίας με μεγαλύτερα θύματα τις γυναίκες που υπέρ-αντιπροσωπεύονται στο πιο κακοπληρωμένο και ευάλωτο τμήμα της αγοράς εργασίας ενώ ταυτόχρονα υπό-αντιπροσωπεύονται στις συνδικαλιστικές και πολιτικές δομές που θα μπορούσαν να επηρεάσουν το θεσμικό πλαίσιο για την προστασία τους.

Είναι λοιπόν σαφές ότι η ανατροπή της παραπάνω πορείας συνδέεται ευθέως με τη γενικότερη πολιτική ενσωμάτωση των γυναικών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και την ενδυνάμωση τους στην άσκηση πολιτικής σε όλα τα επίπεδα. Εξίσου απαραίτητη είναι η ενίσχυση της πολιτικής κατά των διακρίσεων φύλου και ελέγχου της εφαρμογής της προστατευτικής νομοθεσίας.

Ενδεικτικές προτάσεις προς διαβούλευση από τους φορείς του Δικτύου:

1. Βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου προστασίας της μητρότητας. Συμπερίληψη ειδικών διατάξεων για την προστασία των μακροχρόνια ανέργων γυναικών.
2. Επιδότηση της ανεργίας των μακροχρόνια ανέργων γυναικών με περισσότερο ελαστικούς όρους, ειδικά στην περίπτωση που υπάρχουν ανήλικα τέκνα.
3. Ενίσχυση των μηχανισμών ελέγχου (Επιθεώρηση Εργασίας/Συνήγορος Ισότητας) και η ευαισθητοποίηση τους με βάση την έμφυλη οπτική όχι μόνο, αφότου η γυναίκα έχει αποκτήσει εργασία αλλά και κατά τη διάρκεια της αναζήτησής της, δεδομένου ότι ως άνεργη χαρακτηρίζεται κάθε γυναίκα που επιθυμεί να εργαστεί και αναζητά εργασία και ως μακροχρόνια άνεργη κάθε γυναίκα που επιθυμεί να εργαστεί και αναζητά εργασία για περισσότερο από ένα έτος.
4. Ενίσχυση των θετικών και ολοκληρωμένων δράσεων υπέρ ανέργων γυναικών, με προτεραιότητα τις ομάδες εκείνες που βρίσκονται στη δυσκολότερη θέση λόγω πολλαπλών διακρίσεων (μονογονείς,

μακροχρόνια άνεργες, Ρομά, μετανάστριες) και οι οποίες προκύπτει ότι υφίστανται τις περισσότερες διακρίσεις και με κριτήριο την εισοδηματική κατάσταση των ιδίων και του νοικοκυριού. Συμμετοχή άνευ όρων των άνεργων γυναικών στο πρόγραμμα δωρεάν πρόσβασης σε παιδικούς σταθμούς.

5. Παρόλο που οι άνεργες και οι μακροχρόνια άνεργες δεν εργάζονται, η αναζήτηση εργασίας μπορεί να είναι μια εξαιρετικά χρονοβόρα και ψυχοφθόρα διαδικασία. Επίσης, ένα κοινό σημείο αναφοράς για τις γυναίκες που βρίσκονται σε αυτή την κατάσταση είναι ο παιδικός σταθμός/σχολείο των παιδιών τους. Με τη συνεργασία των περιφερειών, δημιουργία ομάδων υποστήριξης των άνεργων και μακροχρόνια άνεργων γυναικών μέσα στο εκπαιδευτικό περιβάλλον.

6. Μέσα από τις δομές αυτές, οι γυναίκες να ενθαρρυνθούν με τον ενεργό ρόλο των φορέων του Δικτύου Ελένη Σκούρα να συστήσουν σωματεία ανέργων και σχήματα συνδικαλιστικής οργάνωσης με στόχο την διεκδίκηση των ειδικών αιτημάτων που τις αφορούν.

7. Μια καλή προσέγγιση για την κάλυψη των αναγκών των μακροχρόνια άνεργων γυναικών αποτελεί η Κοινή Υπουργική Απόφαση της οποίας η δημόσια διαβούλευση ολοκληρώθηκε στις 11 Μαΐου 2015 με τίτλο «Ρυθμίσεις για τη διασφάλιση της πρόσβασης των ανασφάλιστων στο Δημόσιο Σύστημα Υγείας», υπογεγραμμένη από τον Αναπληρωτή Υπουργό Υγείας Ανδρέα Ξάνθο. Εξέταση των διατάξεων της Κ.Υ.Α. από τους φορείς του Δικτύου Ελένη Σκούρα και έγκαιρη κατάθεση προτάσεων για την περαιτέρω βελτίωση της.

Υπενθυμίζονται οι διατάξεις:

Άρθρο 03: Κατηγορίες δικαιούχων

Ως δικαιούχοι νοσηλευτικής και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης ανασφάλιστων ορίζονται ειδικότερα οι ακόλουθοι:

1. Έλληνες πολίτες ή ελληνικής καταγωγής ομογενείς και τα μέλη των οικογενειών τους (σύζυγος και ανήλικα ή προστατευόμενα τέκνα, ανεξαρτήτως ιθαγένειας).
2. Πολίτες κρατών-μελών της Ε.Ε., του Ε.Κ.Χ. και λοιπών τρίτων χωρών και τα μέλη των οικογενειών τους (σύζυγος και ανήλικα ή προστατευόμενα τέκνα).
4. Όσοι είναι εγγεγραμμένοι στα μητρώα ασφαλιστικών ταμείων και τα μέλη των οικογενειών τους (σύζυγος και ανήλικα ή προστατευόμενα τέκνα), αλλά δεν δικαιούνται παροχών υγείας από αυτά λόγω χρεών, δικαιούνται υπαγωγής στο συγκεκριμένο πρόγραμμα τηρουμένων όλων των σχετικών προϋποθέσεων.
5. Παιδιά έως 18 ετών, εφόσον είναι ανασφάλιστα ή δεν δικαιούνται παροχών υγείας για οποιοδήποτε λόγο, ανεξαρτήτως του νομικού τους καθεστώτος.
6. Άτομα με αναπηρία που φιλοξενούνται σε δομές των Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας ή άλλα ιδρύματα ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα εφόσον είναι ανασφάλιστα ή δεν δικαιούνται παροχών υγείας για οποιοδήποτε λόγο, ανεξαρτήτως του νομικού τους καθεστώτος.
7. Γυναίκες σε κατάσταση εγκυμοσύνης, εφόσον είναι ανασφάλιστες ή δεν δικαιούνται παροχών υγείας για οποιοδήποτε λόγο, ανεξαρτήτως του νομικού τους καθεστώτος.
8. Άτομα με αναπηρία 67% και άνω και άτομα που η κατάσταση της υγείας τους απαιτεί νοσηλεία ή χρειάζονται συνεχή ιατροφαρμακευτική περίθαλψη ή αποκατάσταση λόγω δυσίατων (όπως αυτά

ορίζονται στην υπ αρ.16884/2001 Υ.Α. – Φ.Ε.Κ.1386 τ. Β΄) ή χρόνιων (όπως αυτά ορίζονται στην υπ΄ αρ. 104747/2012 Κ.Υ.Α. – ΦΕΚ 2883 τ. Β΄) ή ανιάτων ή σπάνιων νοσημάτων-παθήσεων (όπως προκύπτει από ιατρικές γνωματεύσεις ή αρμόδιες υγειονομικές επιτροπές).

9. Άτομα που φιλοξενούνται σε θεραπευτικές κοινότητες για απεξάρτηση, π.χ. ΟΚΑΝΑ, ΚΕΘΕΑ, Πρόγραμμα 18 Άνω του Ψ.Ν.Α., του Ψ.Ν.Θ. ή παρακολουθούνται ως εξωτερικοί ασθενείς.

13. Μέλη του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος και τα μέλη των οικογενειών τους (σύζυγος και ανήλικα ή προστατευόμενα τέκνα, ανεξαρτήτως ιθαγένειας).

14. Λογοτέχνες και τα μέλη των οικογενειών τους (σύζυγος και ανήλικα ή προστατευόμενα τέκνα, ανεξαρτήτως ιθαγένειας).

15. Έλληνες μουσικοί, τραγουδιστές και λοιποί εργαζόμενοι στο θέαμα-ακρόαμα που εργάζονται περιστασιακά (σύζυγος και ανήλικα ή προστατευόμενα τέκνα, ανεξαρτήτως ιθαγένειας).

Σημειώσεις:

Το Έργο: «Ενθάρρυνση και υποστήριξη της συμμετοχής των γυναικών σε θέσεις πολιτικής ευθύνης και εκπροσώπησης σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο πολιτικής» υλοποιείται από το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας και εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: «Διοικητική Μεταρρύθμιση» στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ.

Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.)
Χαρ. Τρικούπη 51 & Βαλτετσίου, 106 81 Αθήνα
Τηλ.: 210 3898000, fax: 210 3898079
E-mail: kethi@kethi.gr, kethi@gynaikes-politiki.gr
www.kethi.gr, www.gynaikes-politiki.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

